

“САРУУЛ БАЯН УУЛ- АУДИТ” ХХК

“ ИЛЧЛЭГ ШИВЭЭ” ОНӨААТҮГ

Аудитын тайлан

АГУУЛГА

ХУУДАС

**Нэмэлтмэдээлэл авахыг хүсвэл
доорх хаягаар харилцана уу:**

Захирал Б.Шатар
Утас: 89383852
Цахим хаяг: baldandorjshatar@yahoo.com

- Аудитын гэрчилгээ
- Менежментийн захидал
- Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан
- Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Гэрээт аудитор Д.Оюунбат
Утас: 89585807
Цахим хаяг: oyuna200702@yahoo.com

Хаяг:
Дундговь аймаг Сайнцагаан сум 7 дугаар
баг

Агуулга

1	Аудитын гэрчилгээ	Error! Bookmark not defined.
2	Аудитын тайлан.....	2
2.1	Оршил.....	2
2.2	Аудит хийх үндэслэл, зорилго, талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага	2
2.3	Аудитын явцад мөрдсөн бодлого, журам, арга зүй, шалгуур үзүүлэлт	3
2.4	Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүйн орчин.....	3
2.5	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаа болон дотоод хяналттай холбоотой хүчин зүйлсийн үнэлгээ	4
2.6	Төлөвлөлтийн шатанд тодорхойлсон эрсдэл, түүнийг үнэлсэн байдал.....	4
2.7	Материаллаг байдлын суурь сонгосон үндэслэл, тайлбар.....	4
2.8	Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн.....	5
2.9	Аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчилтэй асуудал, гаргасан шийдэл	6
2.9.1	Төлбөрийн акт тогтоосон алдаа, зөрчилтэй асуудал	Error! Bookmark not defined.
2.9.2	Албан шаардлага өгсөн алдаа, зөрчилтэй асуудал	
2.9.3	Сахилгын шийтгэл ногдуулахаар шилжүүлсэн алдаа, зөрчилтэй асуудал	
2.9.4	Хууль хяналтын байгууллагад асуудлыг шилжүүлсэн алдаа, зөрчилтэй асуудал .	
2.10	Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал.....	6
2.11	Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга	7
2.12	Шилэн дансны мэдээлэл	8
2.13	Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	8
2.14	Санал дүгнэлтийн хэлбэр, үндэслэл	8
3	Менежментийн захидал	10
3.1	«management_zurchil1».....	
4	Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	Error! Bookmark not defined.
4.1	Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	Error! Bookmark not defined.
4.2	Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	Error! Bookmark not defined.
4.3	Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	
4.4	Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	Error! Bookmark not defined.
4.5	Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	Error! Bookmark not defined.

1 Аудитын тайлан

1.1 Оршил

Говьсүмбэр аймгийн “Илчлэг шивээ” ОНӨААТҮГ-ын захирал Ү.Даваасүрэнд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн гол зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц залруулаагүй материаллаг биш алдаа зөрчлийн талаарх тайлбар, тодруулга зэрэг аудитын үр дүнгийн талаарх тайлбар, тодруулга, аудитын санал дүгнэлтийн хэлбэр, үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитын дүнд үндэслэсэн үйлчлүүлэгчийн нягтлан бодох бүртгэл, тайлагнал, дотоод хяналтын системийг боловсронгуй болгох зөвлөмжүүдийг Менежментийн захидалд тусгасан болно.

Дараагийн заалтад аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг батлагдсан ангилал, үзүүлэлтээр бэлтгэж оруулав.

1.2 Аудит хийх үндэслэл, зорилго, талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага

Бид Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т заасан бүрэн эрхийн хүрээнд энэ хуулийн 18.2, Төсвийн тухай хуулийн 8.9.8 дахь заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор “Илчлэг шивээ” ОНӨААТҮГ-ын 2017 оны санхүүгийн тайланг баталгаажуулах аудит хийлээ.

Аудитыг төлөвлөлтийн шатанд боловсруулсан аудитын төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу явуулав.

Говьсүмбэр аймгийн “Илчлэг шивээ” ОНӨААТҮГ-ын 2017 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн Олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн гаргасан төр, төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, заавар, журмын дагуу үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь энэхүү аудитын зорилго юм.

Төсвийн захирагч нь санхүүгийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн Олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв, бодитой бэлтгэх үүрэгтэй.

Харин тухайн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг дээрх хууль болон бодлого, журмын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлсэн эсэхэд санал дүгнэлт өгөх нь энэхүү аудитын зорилго юм.

Тус газар нь 2017 оны санхүүгийн тайлангаа Төрийн аудитын байгууллагад 2018 оны 02 дугаар сарын 05-ны өдрийн 4 дугаартай албан бичгээр хуулийн хугацаанд ирүүлсэн байна.

Аудитыг 2018 оны 02 дугаар сарын 25-наас 2018 оны 03 дугаар сарын 15-ны хооронд хийж, аудитын тайланг эцэслэн баталгаажуулж, үйлчлүүлэгчийн удирдлагад хүргүүлэхээр төлөвлөн, гэрээт аудитор Д.Оюунбат хариуцаж хэрэгжүүлэв.

1.3 Аудитын явцад мөрдсөн бодлого, журам, арга зүй, шалгуур үзүүлэлт

Аудитын явцад Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн аудитын журам, гарын авлагад дурдсан аудитыг төлөвлөх, гүйцэтгэх, тайлагнах үе шатны ажлыг гүйцэтгэж, баримтжуулан Санхүүгийн тайлангийн аудитын удирдлагын системд оруулсан бөгөөд аудитад баримтласан бодлого, стандарт, зарчим, үйл явцын талаарх мэдээллийг аудитын санал дүгнэлтэд тодорхойлсон болно.

Аудитын үйл явц, үр дүнг Аудитын олон улсын стандартын дагуу шат шатны чанарын хяналт хийж баталгаажуулсан болно.

Аудит хийхэд Төсвийн тухай, Төрийн аудитын тухай, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулиуд болон холбогдох бусад хууль, тогтоомжийн хүрээнд Аудитын олон улсын стандарт, Санхүүгийн аудитын удирдамж–Аудитын дээд байгууллагуудын олон улсын стандарт 1000-1810, нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн бусад зарчмуудад тулгуурлав.

1.4 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүйн орчин

Бид Аудитын олон улсын стандартад зааснаар үйлчлүүлэгч байгууллагын үйл ажиллагаа, гадаад дотоод орчны талаар төлөвлөсөн бодлого, журмын дагуу шаардлагатай гэж үзсэн хэмжээнд судалж, тэдгээрийн үр дүнг аудитад ашигласан.

Говьсүмбэр аймгийн “Илчлэг шивээ” ОНӨААТҮГ нь 2017 онд Хэрэглэгчдийг чанартай найдвартай дулаан, цэвэр усаар тогтмол хангах” гэсэн зорилгын хүрээнд “Гүний усыг олборлон эрүүл ахуйн стандартад тохирсон цэвэр ус түгээх, бохир усыг технологийн дагуу зайлуулах, хэрэглэгчдийг чанартай дулаанаар найдвартай хангах” гэсэн зорилт дэвшүүлэн ажиллажээ.

Тус байгууллагын талаарх ерөнхий мэдээллийг аудитыг төлөвлөх үе шатанд шинэчлэн баримтжуулж, ТАБ-СТА-Б-2.1 маягтаар баталгаажуулсан болно.

Говьсүмбэр аймгийн “Илчлэг шивээ” ОНӨААТҮГ-ын удирдлага нь дараахь хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын хүрээнд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагааг эрхлэн гүйцэтгэж байна. Үүнд:

- Хөдөлмөрийн тухай хууль
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль
- Шилэн дансны тухай хууль
- ХХОАТ-ын тухай хууль
- НД-ын тухай хууль
- Эрчим хүчний тухай хууль
- Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээни тухай хууль

- НӨАТ-ын тухай хууль
- ХАБЭА-н тухай хууль
- Татварын ерөнхий хууль
- Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татварын тухай хууль
- Галын аюулгүй байдлын тухай хууль

1.5 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаа болон дотоод хяналттай холбоотой хүчин зүйлсийн үнэлгээ

Бид санхүүгийн тайланд материаллаг алдаа байхгүй гэдгийг нягтлах үүднээс үйлчлүүлэгчийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаа болон дотоод хяналтыг шаардлагатай гэж үзсэн хэмжээгээр дахин хянасан. Энэ нь материаллаг алдаа гарахаас хамгаалах ёстой гол бодлого, хяналтуудыг тодруулах, судлах зорилготой юм.

Говьсүмбэр аймгийн “Илчлэг шивээ” ОНӨААТҮГ-ын НБББББ нь 2017 онд боловсруулагдан мөрдөгдөж байгаа боловч эрх бүхий албан тушаалтны тушаалаар баталгаажаагүй, зарим дансны дугаар санхүүгийн програмын дансны дугаартай тохирохгүй байна.

Говьсүмбэр аймгийн “Илчлэг шивээ” ОНӨААТҮГ нь 2017 оны санхүүгийн үйл ажиллагаандаа “Ритус” ХХК-ийн “Ноён” програмыг 2017 оноос ашигласан байна.

Төлөвлөлтийн шатанд тодорхойлсон эрсдэл, түүнийг үнэлсэн байдал

“Илчлэг шивээ” ОНӨААТҮГ-ын бэлтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл нь материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэсэн үндэслэлтэй нотолгоо олж авахын тулд санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлантай холбоотой уламжлалт болон хяналтын эрсдэлийг илрүүлэх, үнэлэх үе шатны ажлын талаар товч толилуулъя.

Аудитыг төлөвлөх үе шатанд байгууллага, түүний гадаад, дотоод орчны талаарх цуглуулсан мэдээлэл, ойлголтод үндэслэн тодорхойлсон уламжлалт болон хяналтын эрсдэлийн дагуу горим хэрэгжүүлэн тэдгээрийг ТАБ-СТА-АБ.1-АБ.8 маягтуудаар баримтжуулав.

Дээрх эрсдэлтэй асуудал тус бүрийг дахин нарийвчлан үнэлэхэд 5 асуудал эрсдэл өндөр гэсэн үр дүн гарлаа.

Эрсдэлийн ерөнхий үнэлгээг ТАБ-СТА-Б-4.3 маягтад нэгтгэн баримтжуулсан бөгөөд зайлшгүй шалгах эрсдэлтэй 5 асуудалд аудитыг чиглүүлэн, аудитын горим сорил, шалгуур үзүүлэлт, нотлох зүйл цуглуулах арга замыг холбогдох маягтаар баримтжуулан баталгаажуулсан болно.

1.6 МАТЕРИАЛЛАГ БАЙДЛЫН СУУРЬ СОНГОСОН ҮНДЭСЛЭЛ, ТАЙЛБАР

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үеийн материаллаг байдлыг Аудитын олон улсын стандарт 320-ийн дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгов.

Санхүүгийн тайлангаас хөрөнгийн дүнг материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр сонгосон нь орлогын дүнд тухайн байгууллагын үйл ажиллагаанд зарцуулагддаггүй орлого тооцогдох магадлалтай бөгөөд зардлын дүнд бодит бус элэгдлийн зардал орсон тул цэвэр хөрөнгийн дүнг суурь үзүүлэлт болгон сонгох нь зүйтэй гэж үзсэнтэй холбоотой юм.

Говьсүмбэр аймгийн “Илчлэг шивээ” ОНӨААТҮГ-ын 2017 оны санхүүгийн тайлангийн аудитын төлөвлөлтийн үеийн материаллаг байдлын түвшинг нийт хөрөнгийн дүн болох 97,565.1 мянган төгрөгөөс 1.0% буюу 975,6 мянган төгрөгөөр тооцсон бөгөөд гүйцэтгэлийн үеийн материаллаг байдлын түвшинд өөрчлөлт оруулах шаардлагагүй гэж үзэж /ТАБ-СТА-В-1/ маягтаар баталгаажууллаа.

Материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтийг 1.0%-иар тооцсон нь сүүлийн 3 жилийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар “Зөрчилгүй” дүгнэлт авсантай холбоотой.

Гүйцэтгэлийн явцад шинж чанарын болон орчин нөхцлийн хувьд материаллаг байдал илрээгүй.

1.7 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

Аудитыг төлөвлөх шатанд тогтоосон эрсдэл тус бүрд хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн горим сорилын хэрэгжилт, гол үр дүнгийн талаар дор нэгтгэн тэмдэглэв.

Санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг бэлтгэн гаргахад баримталсан бодлого, зарчмуудыг үнэлж, аудитын төлөвлөлтөөр нийт 8 дансанд эрсдэлтэй гэж тооцож, горим, сорил хэрэгжүүлэх явцад 5 дансанд алдаа зөрчил илрээгүй тул нарийвчилсан горим сорил хийгдээгүй бөгөөд зөрчилтэй гэж үзсэн 3 дансанд нарийвчилсан горим, сорил хэрэгжүүлж, түүний үр дүнг баталгаажуулав. /ТАБ-СТА-В.3.1-В.3.3/, /ТАБ-СТА-В.3.9/

Алдаа зөрчилтэй буюу буруу илэрхийллийн нэгтгэлээс аудитын явцад залруулах боломжтой эсэх асуудлыг ТАБ-СТА-В-4.3 маягтад шийдвэрлэж, залруулах боломжтой асуудал буюу залруулгын талаарх мэдээллийг ТАБ-СТА-В-4.4, ТАБ-СТА-В-4.5 маягтуудад нэгтгэж, баримтжуулсан.

Харин санхүүгийн тайлан, тодруулга дахь залруулаагүй буруу илэрхийлэл буюу алдаа зөрчилтэй асуудалд дүн шинжилгээ хийж, алдаа зөрчлийг дараахь байдлаар ангилав.

(мянган төгрөгөөр)

№	Буруу илэрхийлэл буюу алдаа зөрчлийг ангилсан байдал	Тоо	Дүн	Тайлбар
1	Зөвлөмж болгосон асуудал	1	570.8	
2	Төлбөрийн акт тогтоосон	0	0	
3	Албан шаардлага өгсөн		0	
4	Аудитын явцад залруулсан	0	0	
5	Залруулагдаагүй алдаа	0	0	
6	Сахилгын шийтгэл ногдуулахаар шилжүүлсэн	0	0	
7	Хууль хяналтын байгууллагад асуудлыг шилжүүлсэн	0	0	
	Дүн	1	570.8	

Дээрх зөрчилтэй асуудлын дэлгэрэнгүй жагсаалтыг /ТАБ-СТА-В-4.3-4.4/ маягтад нэгтгэн баримтжуулав.

1.8 Аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчилтэй асуудал, гаргасан шийдэл

Зөвлөмж болгохоор шийдвэрлэсэн буруу илэрхийлэл буюу алдаа зөрчилтэй асуудлыг энэ тайлангийн 3 дугаар бүлгийн Менежементийн захидалд холбогдох зөвлөмжийн хамт оруулав.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар хөндөгдсөн гол асуудлуудыг дараах заалтад хураангуйлан тэмдэглэв. Үүнд:

1. НБББББ-ийг баталсан эрхийн актгүй, ББӨ-т удирдлагын томилолт, улсын тэмдэгтийн хураамж зэрэг нийт 570.8 мянган төгрөгийн зардлыг оруулж тооцсон байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.9. “нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг” гэж бүртгэлийн суурь, санхүүгийн тайлан гаргахад баримтлах зарчмыг тодорхойлсон журам, заавар, аргачлалыг багтаасан баримт бичгийг” хэлнэ гэж заасныг зөрчсөн бөгөөд НББОУС, нягтлан бодох бүртгэлийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн нийтлэг зарчмууд, Монгол улсын нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль зэрэг тулгуур баримт бичгийн заалтад нийцээгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: ББӨ-т хамааралгүй зардал бүртгэхгүй байх тухай зөвлөмж өгөх

1.8.1 Төлбөрийн акт тогтоосон алдаа, зөрчилтэй асуудал

Байхгүй

1.8.2 Албан шаардлага өгсөн алдаа, зөрчилтэй асуудал

Албан шаардлага байхгүй.

1.8.3 Сахилгын шийтгэл ногдуулахаар алдаа зөрчилтэй асуудал гараагүй.

1.8.4 Хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлэхээр алдаа зөрчилтэй асуудал гараагүй.

Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн зөрчлийн нэгтгэл

Говьсүмбэр аймгийн “Илчлэг шивээ” ОНӨААТҮГ-ын 2017 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 570.8 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрсэн бөгөөд алдаа зөрчил арилгуулах 1 зөвлөмж өглөө.

Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал

Анхаарал татсан асуудал байхгүй байна.

1.9 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Төрийн аудитын байгууллага санхүүгийн тайлангийн аудитаар батлагдсан төсвийн гүйцэтгэлийг зохих журмын дагуу зохион байгуулж, үнэн зөв, тайлагнасан эсэхэд үнэлэлт өгөхийг зорьдог.

Говьсүмбэр аймгийн “Илчлэг шивээ” ОНӨААТҮГ нь 2017 онд өөрийн чиг үүргээ хэрэгжүүлэхийн тулд 346,363.8 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, 456,438.3 мянган төгрөг зарцуулж, (110,074.5) мянган төгрөгийн алдагдалтай байхаар төлөвлөж, аймгийн Засаг даргатай гэрээ байгуулсан байна.

2017 оны орлого, зарцуулалтын талаарх мэдээллийг дор нэгтгэн харуулав.

/мянган төгрөгөөр/					
№	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь	Зөрүү
1	Цэвэр ашгийн дүн	-110,074.5	-133,216.8	21.0	23,142.3
1.1	Нийт зардал	456,438.3	489,616.7	-7.2	-33,178.4
1.2	Хөрөнгийн зардал				
1.3	Эргэж төлөгдөх төлбөрийг хассан цэвэр зээл				
2	Зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр	346,363.8	368,911.2	-2.9	-10,036.1
2.1	Улсын төсвөөс санхүүжих				
2.2	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих				
2.3	Байгууллагын үйл ажиллагааны орлогоос	346,363.8	368,911.2	-2.9	-10,036.1

“Илчлэг шивээ” ОНӨААТҮГ нь 2017 онд 346,363.8 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, 456,438.3 мянган төгрөг зарцуулж, (110,074.5) мянган төгрөгийн алдагдалтай байхаар төлөвлөсөн бөгөөд тайлант хугацаанд 356,399.9 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, орлогын төлөвлөгөөгөө 2.9% буюу 10,036.1 мянган төгрөгөөр давуулан биелүүлж, үйл ажиллагаандаа 489,616.7 мянган төгрөг зарцуулж, (-133,216.8) мянган төгрөгийн алдагдалтай ажилласан ба цэвэр ашгийг төлөвлөснөөс 21.0% буюу 23,142.3 мянган төгрөгөөр бууруулсан байна

Цэвэр ашиг төлөвлөснөөс 33,178.4 мянган төгрөгөөр буурсан нь 34,590.7 мянган төгрөгийн үлдэх өртөгтэй хөрөнгө акталсантай холбоотой байна.

Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 16,776.2 мянган төгрөг байсан ба үндсэн үйл ажиллагааны орлого 358,375.9 мянга, бусад дамжиж гарсан гүйлгээ 1,147.9 мянга, нийт 359,523.9 мянган төгрөгийн орлого бүртгэж, цалинд 109,578.1 мянга, нийгмийн даатгалын шимтгэлд 33,157.8 мянга, хөрөнгө, бараа материал худалдан авахад 77,456.0 мянга, ашиглалтын зардалд 49,856.1 мянга, түлш шатахуунд 27,849.3 мянга, татварын байгууллагад 37,679.7 мянга, бусад зардалд 20,615.6 мянга, нийт 351,232.6 мянган төгрөг зарцуулж, 20,107.5 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнажээ.

Тус байгууллагын авлага оны эхэнд 16,588.8 мянган төгрөг байсан ба тайлант онд 3,607.0 мянган төгрөгөөр хасагдаж, 12,981.8 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнагджээ.

Авлагын үлдэгдлийн 90.0 % нь 36 сараас дээш хоногтой бөгөөд айл өрх, албан газруудтай холбоотой авлагууд байна.

Өглөг оны эхэнд 479.0 мянган төгрөг байсан ба тайлант онд 1,309.4 мянган төгрөгөөр нэмэгдэж, 1,788.4 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй болсон бөгөөд төлөгдөх хугацаандаа байна.

Бараа материалын дансны 2017 оны эхний үлдэгдэл 20,892.1 мянган төгрөг байсан бөгөөд тайлант хугацаанд 120,941.8 мянган төгрөгөөр нэмэгдэж, 120,571.0 мянган төгрөгөөр хасагдан, 21,262.8 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнажээ.

Үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 2,433,756.2 мянган төгрөг байсан бөгөөд тайлант хугацаанд Орон нутгийн өмчийн газрын 2017 оны 278 дугаар албан бичгийн дагуу 80,000.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг хүлээн авч бүртгэн, өөрийн хөрөнгөөр 3,160.0 мянган төгрөг худалдан авч, нийт 83,160.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдэж, аймгийн ИТХТ-ийн 2017 оны 30 дугаар тогтоолоор 77,451.3 мянган төгрөгийн хөрөнгө акталж, 2,439,464.9 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнажээ.

1.10 Шилэн дансны мэдээлэл

Говьсүмбэр аймгийн “Илчлэг шивээ” ОНӨААТҮГ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийг өөрийн цахим хуудсаар дамжуулан тухай бүр ил тод мэдээлж байх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын Шилэн дансны хуулиар хүлээсэн үүргийн биелэлтийг төлөвлөсөн хэмжээнд хянаж, баримтжуулсан болно.

Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд бие даасан цэстэй бөгөөд 20 нэр төрлийн мэдээллийг 149 удаа оруулахаас 37 мэдээллийг хугацаа хоцроож, 75.2% хэрэгжүүлсэн байна.

1.11 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга

Тус байгууллагын 2016 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн 2 зөвлөмжийн хариуг хугацаанд нь ирүүлсэн бөгөөд бүрэн хэрэгжүүлж ажилласан байна.

1.12 Санал дүгнэлтийн хэлбэр, үндэслэл

Бид Говьсүмбэр аймгийн “Илчлэг шивээ” ОНӨААТҮГ-ын 2017 оны санхүүгийн тайланд аудит хийж, баталгаажуулах ажлыг Аудитын Олон улсын стандартын дагуу, Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн гүйцэтгэлээ.

Говьсүмбэр аймгийн “Илчлэг шивээ” ОНӨААТҮГ-ын 2017 оны санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, өмчийн өөрчлөлтийн болон бусад илчлэл тодруулгад тайлагнасан үлдэгдэл, ажил гүйлгээнүүдээ холбогдох хууль, СТОУС, түүнд нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан заавар, журмуудын дагуу материаллаг байдлын хувьд алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлсэн байна гэж үзэж “Зөрчилгүй” санал дүгнэлт гаргалаа.

Аудитын явцад илэрсэн залруулаагүй буруу илэрхийлэл буюу алдаа зөрчлийг энэ тайлангийн 2.8-д нэгтгэн тусгасан бөгөөд эдгээр буруу илэрхийлэл буюу алдаа, зөрчлийн дүн материаллаг байдлын түвшингээс бага байгаа тул аудитын санал дүгнэлтийг хязгаарлах үндэслэлгүй байна.

2 МЕНЕЖМЕНТИЙН ЗАХИДАЛ

Төрийн аудитын байгууллага санхүүгийн тайлангийн аудит бүрийн төгсгөлд аудитаар илрүүлсэн зүйлсийг нэгтгэсэн менежментийн захидлыг үйлчлүүлэгч, түүний удирдлагад зориулж бэлтгэдэг бөгөөд түүнд санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналийн бодлого, үйл ажиллагаа, дотоод хяналтыг сайжруулах зөвлөмжийг тусгадаг.

Энэхүү менежментийн захидлын агуулга Аудитын олон улсын стандарт болон аудитын дүн, дүгнэлтээс урган гарсан болно. Санхүүгийн тайлан, бусад илчлэл тодруулгын талаар санал дүгнэлт гаргахад бидний бодлого, горим зориулагдсан.

Энэ нь Говьсүмбэр аймгийн “Илчлэг шивээ” ОНӨААТҮГ-ын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, горимыг зөвхөн аудитыг үр нөлөөтэй гүйцэтгэхэд шаардагдах цар хүрээнд дахин хянасан бөгөөд оршиж буй бүх сул талыг гаргаж ирэх боломжгүй юм.

Тиймээс аудитын тайланд тусгасан зөвлөмж нь аудит хийх үеийн нөхцөл байдлын талаархи бидний үнэлэлт, дүгнэлтийг илэрхийлж байгаа болно.

Харин эдгээр зөвлөмжийг та бидний хамтын ажиллагааны байр сууринаас гаргасан бөгөөд аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хүлээн авч, хэрэгжүүлэх нь танай үүрэг хариуцлага юм.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Менежментийн захидалд дурдсан цаашид санхүүгийн тайланд шууд бөгөөд материаллаг хэмжээгээр нөлөөлж болзошгүй тул анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдолтойгоос нь эхлэн эрэмбэлэн үзүүлэв.

Зөвлөмжийн биелэлтийг 2018 оны 05 дугаар сарын 25-ны дотор Төрийн аудитын газарт албан ёсоор ирүүлэхийг мэдэгдье.

Асуудал 1: НБББББ-ийн ТАЛААР

ТЭРГҮҮЛЭХ АЧ ХОЛБОГДОЛ №01

Илрүүлэлт

НБББББ-ийг баталсан эрхийн актгүй, ББӨ-т удирдлагын шатахуун болон тэтгэмж урамшуулал, холбоо, бичиг хэрэг зэрэг нийт 570.8 мянган төгрөгийн зардлыг оруулж тооцсон байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.9.“нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг” гэж бүртгэлийн суурь, санхүүгийн тайлан гаргахад баримтлах зарчмыг тодорхойлсон журам, заавар, аргачлалыг багтаасан баримт бичгийг хэлнэ” гэж заасныг зөрчсөн бөгөөд НББОУС, нягтлан бодох бүртгэлийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн нийтлэг зарчмууд, Монгол улсын нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль зэрэг тулгуур баримт бичгийн заалтад нийцээгүй байна.

Хариуцах ажилтан

Захирал
Нягтлан

Ү.Даваасүрэн
П.Ариунаа

Зөвлөмж

НБББББ-ийг тушаалаар баталгажуулж, ББӨ-т хамааралгүй зардлыг бүртгэхгүй байх.

Эрсдэл

Нягтлан бодох бүртгэлийн үнэн зөв байдал алдагдах

Төсвийн захирагчийн хариу

Хүлээн зөвшөөрсөн

Захирал
Нягтлан

Ү.Даваасүрэн
П.Ариунаа

3. АУДИТ ХИЙГДСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

2017 оны 12 сарын 31

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	2016 оны 12-р сарын 31	2017 оны 12-р сарын 31
2.1 1	2.2 ХӨРӨНГӨ		
1.1	Эргэлтийн хөрөнгө		
1.1.1	Мөнгө,түүнтэй адилтгах хөрөнгө	16 776 161	20 107 462
1.1.2	Дансны авлага	17 066 849	13 129 936
1.1.6	Бараа материал	20 892 069	21 262 802
3 1.1.11	Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	54 735 079	54 500 200
1.2	Эргэлтийн бус хөрөнгө		
1.2.1	Үндсэн хөрөнгө	1 618 833 161	1 565 623 020
1.2.2	Биет бус хөрөнгө		16 537 500
1.2.8	Дуусаагүй барилга	15 0000 000	
1.2.10	Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	1 633 833 161	1 582 160 520
4 1.3	5 НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1 688 568 240	1 636 660 720
2	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ		
2.1	Өр төлбөр		
2.1.1	Богино хугацаат өр төлбөр		
2.1.1.1	Дансны өглөг	477 230	1 767 884
2.1.1.3	Татварын өр		20 482
2.1.1.5	Богино хугацаат зээл	1 818	
2.1.1.13	Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн	479 048	1 788 366
2.1.2	Урт хугацаат өр төлбөр		
2.1.2.3	Хойшлогдсон татварын өр		80 000 000
2.1.2.6	Урт хугацаат өр төлбөрийн дүн	-	80 000 000
6 2.2	Өр төлбөрийн нийт дүн	479 048	81 788 366
2.3	Эздийн өмч		
2.3.1	Өмч: - төрийн	1 986 778 515	1 986 778 515
2.3.6	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	35 327 126	35 327 126
2.3.8	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	326 241 377	326 241 377
2.3.9	Хуримтлагдсан ашиг	(660 257 826)	(793 474 664)
2.3.11	Эздийн өмчийн дүн	1 688 089 192	1 554 872 354
2.4	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧИЙН ДҮН	1 688 568 240	1 636 660 720

ОРЛОГЫН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАЙЛАН

2017 оны 12 сарын 31

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	2016 оны 12-р сарын 31	2017 оны 12-р сарын 31
1	Борлуулалтын орлого (цэвэр)	345 834 311	356 399 938
2	Борлуулалтын өртөг	400 712 698	417 074 149
3	Нийт ашиг (алдагдал)	(54 878 387)	(60 674 211)
4	Түрээсийн орлого		
5	Хүүний орлого		
6	Ногдол ашгийн орлого		
7	Эрхийн шимтгэлийн орлого		
8	Бусад орлого	173 793 978	12 511 256
9	Борлуулалт, маркетингийн зардал		
10	Ерөнхий ба удирдлагын зардал	54 415 702	39 981 789
11	Санхүүгийн зардал		
12	Бусад зардал	12 537 019	45 072 094
13	Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз (гарз)		
14	Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны олз (гарз)		
15	Биет бус хөрөнгө данснаас хассаны олз (гарз)		
16	Хөрөнгө оруулалт борлуулснаас үүссэн олз (гарз)		
17	Бусад ашиг (алдагдал)	161 256 959	
18	Татвар төлөхийн өмнөх ашиг (алдагдал)	51 962 870	(133 216 838)
19	Орлогын татварын зардал		
20	Татварын дараах ашиг (алдагдал)		
21	Зогсоосон үйл ажиллагааны татварын дараах ашиг (алдагдал)		
22	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	51 962 870	(133 216 838)
23	Бусад дэлгэрэнгүй орлого		

МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

2017 оны 12 сарын 31

Мөрийн дугаар	ҮЗҮҮЛЭЛТ	2016 оны 12-р сарын 31	2017 оны 12-р сарын 31
1	Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
1.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	398 931 303	359 523 915
	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого	368 418 784	358 375 940
	Эрхийн шимтгэл, хураамж, төлбөрийн орлого		
	Даатгалын нөхвөрөөс хүлээн авсан мөнгө		
	Буцаан авсан албан татвар		
	Татаас, санхүүжилтийн орлого		
	Бусад мөнгөн орлого / бусдад буцаан өгөх/	30 512 519	1 147 975
1.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	374 694 241	351 232 614
	Ажиллагчдад төлсөн	101 273 844	109 578 117
	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн	33 616 711	33 157 800
	Бараа материал худалдан авахад төлсөн	93 038 242	72 496 025
	Ашиглалтын зардалд төлсөн	65 254 163	49 856 082
	Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн	19 509 550	27 849 300
	Хүүний төлбөрт төлсөн		
	Татварын байгууллагад төлсөн	6.1 41 664 078	6.2 37 679 718
	Даатгалын төлбөрт төлсөн	378 262	
	Бусад мөнгөн зарлага	19 959 391	20 615 572
1.3	Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	24 237 062	
2	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
2.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)		
	Үндсэн хөрөнгө борлуулсны орлого		
	Биет бус хөрөнгө борлуулсны орлого		
	Хөрөнгө оруулалт борлуулсны орлого		
	Бусад урт хугацаат хөрөнгө борлуулсны орлого		
	Бусдад олгосон зээл, мөнгөн урьдчилгааны буцаан төлөлт		
	Хүлээн авсан хүүний орлого		
	Хүлээн авсан ногдол ашиг		
2.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)		
	Үндсэн хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	8 937 200	4 960 000
	Биет бус хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн		
	Хөрөнгө оруулалт олж эзэмшихэд төлсөн		
	Бусад урт хугацаат хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн		
	Бусдад олгосон зээл болон урьдчилгаа		
2.3	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	8 937 200	4 960 000
7 4	8 Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	15 299 862	3 331 301
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	1 476 229	16 776 161
6	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	16 776 161	20 107 462

ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

2017 оны 12 сарын 31

№	ҮЗҮҮЛЭЛТ	Өмч	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт дүн
1	2016 оны 1-р сарын 01-ний үлдэгдэл	1 986 778 515	35 327 126	326 241 377	(712 220 696)	1 636 126 322
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтийн нөлөө, алдааны залруулга					
3	ЗАЛРУУЛСАН ҮЛДЭГДЭЛ	1 986 778 515	35 327 126	326 241 377	(712 220 696)	1 636 126 322
9	ТАЙЛАНТ ҮЕИЙН ЦЭВЭР АШИГ (АЛДАГДАЛ)				51 962 870	
10	2016 оны 12 -р сарын 31 -ний үлдэгдэл	1 986 778 515	35 327 126	326 241 377	(660 257 826)	1 688 089 192
11	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтийн нөлөө, алдааны залруулга					
12	13 ЗАЛРУУЛСАН ҮЛДЭГДЭЛ	1 986 778 515	35 327 126	326 241 377	(660 257 826)	1 688 089 192
14	15 ТАЙЛАНТ ҮЕИЙН ЦЭВЭР АШИГ (АЛДАГДАЛ)				(133 216 838)	(133 216 838)
16	2017 оны 12 -р сарын 31 -ний үлдэгдэл	1 986 778 515	35 327 126	326 241 377	(793 474 664)	1 554 872 354